

Vlaams
Parlement

vergadering **C71**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 7 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over buitenlandberichtgeving – 618 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van teletekst bij de VRT – 627 (2015-2016)	5
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Franstalige ondertiteling van actuaprogramma's – 629 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een expertisecentrum Islamitische Culturen – 554 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de resultaten van de Participatiesurvey 2014, in het bijzonder de cijfers met betrekking tot cultuurparticipatie in Vlaanderen – 603 (2015-2016)	17
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over interbibliothecair leenverkeer – 628 (2015-2016)	22

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over buitenlandberichtgeving – 618 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Ik wens u allemaal een fijn jaar met veel cultureel plezier en een goede gezondheid. Laat ons hopen dat we een vruchtbaar jaar hebben. We kijken dan in het bijzonder naar u, minister. Laat ons hopen dat het een jaar van kering wordt van de economie en derhalve van de inkomsten van de Vlaamse overheid en dus van de middelen voor Cultuur, Jeugd, Media en Sportbeleid. Zo krijgen we wat meer ademruimte. Een jaar in de kering, maar dan in de goede richting.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De recentste Nieuwsmonitor van het Steunpunt Media besteedt aandacht aan het journalistieke bronnengebruik bij buitenlandberichtgeving. Dat is toch een onderwerp dat in deze commissie heel vaak aan bod komt.

Journalisten zouden meer dan ooit een cruciale rol horen te spelen als betrouwbare gids in een groot en soms overaanbod aan buitenlands nieuws op diverse platformen. Door recente inkrimpingen en besparingen, specifiek op de buitenlandredacties, waardoor de werkdruk is toegenomen, maar ook op mensen en dus kennis en expertise inzake buitenlandberichtgeving, staat die rol onder druk.

Enkele vaststellingen zijn dat buitenlandberichtgeving steeds vaker wordt opgesteld op de redactie zelf, dat klassieke mainstreambronnen nog steeds de bovenhand halen, dat het hebben van eigen journalisten en correspondenten nochtans als een meerwaarde wordt ervaren, dat sociale media in de praktijk zelden worden gebruikt als een primaire informatiebron. Dat zijn enkele zaken die in dat onderzoek opborrelen.

Als N-VA-fractie hechten we veel belang aan buitenlandberichtgeving, maar ook breder in de commissie Media wordt er vaak over gesproken. In 2011 is er een resolutie over gemaakt. Naar aanleiding van de beheersovereenkomst met de VRT hebben we het onderwerp ook ter sprake gebracht.

Minister, hoe beoordeelt u de recente vaststellingen van het Steunpunt Media met betrekking tot de buitenlandberichtgeving en in het bijzonder de vaststelling dat buitenlandberichtgeving onder druk staat? Welke rol kunt u opnemen in dit debat? Kunt u een rol opnemen? Zijn er mogelijkheden om buitenlandberichtgeving te versterken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ook van mijn kant aan alle aanwezige leden een prettig en vruchtbaar jaar, met van alles en nog wat.

Vanuit methodologisch standpunt is het belangrijk te weten dat de recente Nieuwsmonitor van het steunpunt over kwalitatief onderzoek rapporteert. Dat impliceert dat de bevindingen van de studie niet zomaar te generaliseren zijn naar de Vlaamse buitenlandjournalist of de Vlaamse buitenlandberichtgeving. De indicatieve studie schetst de bredere context en de concrete beroepspraktijk aan de hand van interviews met twintig journalisten. Het is dus een waardevol document, maar het is wat het is. Los daarvan is uw vraag om uitleg zeer pertinent.

De onderzoekers concluderen dat vanuit een langetermijnperspectief, er te weinig veranderingen vast te stellen zijn in het journalistieke bronnengebruik van de Vlaamse buitenlandberichtgeving, ondanks impactvolle trends zoals de globalisering

en de digitalisering. De gevestigde mainstreambronnen blijven de buitenlandberichtgeving domineren en de mogelijkheden van sociale mediakanalen worden nog te weinig benut.

De interviews bevestigen verschillende tendensen en resultaten van eerder kwantitatief onderzoek uit 2014, deels gebaseerd op de journalistensurvey uit 2013, en internationale studies, alsook de groeiende bezorgdheid daarover vanwege de buitenlandjournalisten. Vooral de moeilijke economische context en aanverwante verhoogde werkdruk worden door de bevroagde buitenlandjournalisten naar voren geschoven als oorzaak van bijvoorbeeld het verlies aan specialisatie qua buitenlandberichtgeving, het beschikken over minder middelen om ter plaatse te gaan enzovoort.

Anderzijds zijn buitenlandse correspondenten vandaag via de moderne technologie dan ook weer veel gemakkelijker van overal in de wereld inzetbaar als verslaggever. Los daarvan pleit ook voor de media dat er, ook weer door nieuwe technologie, een pak meer informatie beschikbaar is uit allerlei internetbronnen. De grote uitdaging blijft natuurlijk om professioneel, kritisch met die bronnen om te gaan. En dat is en blijft toch altijd een werk voor journalisten die professioneel gevormd zijn, een behoorlijk arbeidsstatuut hebben op de redactie en de deontologische principes kennen en horen na te leven. Het onderzoek legt daar ook specifiek de klemtoon op: "Misschien meer dan ooit spelen journalisten wel een cruciale rol als betrouwbare gids voor een publiek dat dagelijks geconfronteerd wordt met een potentieel overaanbod aan buitenlands nieuws, online en offline."

Trends zoals digitalisering en globalisering hoeven dus niet per se een bedreiging te vormen voor de journalisten. De job van journalist is de jongste decennia complexer geworden, de noden inzake informatie en service zijn gegroeid. De extra ondersteuning die ik vorig jaar gaf aan de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) om haar dienstverlening uit te breiden, past ook in dit kader.

Tot slot nog dit, om aan te geven dat een eenduidige staat van buitenlandberichtgeving opmaken geen sinecure is. Uit een studie van het steunpunt in 2014 bleek dat het aandeel buitenlandberichtgeving in televisienieuws tussen 2010 en 2013 gestegen is. De opmerkelijkste trend daarbij was de stijging van het gemengde nieuws, een binnen- en buitenlandse context in één nieuwsitem. De beïnvloeding van onze economie, en van de politieke en financiële situatie door de Europese Unie en het buitenland is daar natuurlijk niet vreemd aan. Ik geef een concreet voorbeeld: als we vandaag uitgebreid over Keulen spreken, is dat daarvan een voorbeeld par excellence. Dergelijke wel degelijk zeer levendige en tastbare nieuwsitems zijn niet 'ver van ons bed'.

Uw tweede vraag gaat in op de rol die ik kan opnemen in dit debat. Uiteraard onderschrijf ik het belang van buitenlandberichtgeving ten volle, maar even vanzelfsprekend hecht ik ook groot belang aan het respecteren van de redactionele autonomie van de verschillende nieuwsmedia. Ik kan dus niet zomaar ingrijpen in de berichtgeving van de media om meer buitenlands nieuws in de Vlaamse media te krijgen. Het slot van mijn antwoord op uw eerste vraag geeft aan dat dat niet meteen noodzakelijk is.

De belangrijkste hefboom die de Vlaamse overheid heeft in het versterken van de buitenlandberichtgeving in de media is er via de beheersovereenkomst die gesloten wordt met de VRT. Deze commissie en dit parlement hebben via hun resolutie van 8 juli 2015 aan de Vlaamse Regering de vraag gesteld dat binnen de informatieprogramma's van de VRT voldoende aandacht zou gaan naar buitenlandberichtgeving. Via de beheersovereenkomst heb ik dan ook gehoor gegeven aan deze expliciete vraag van het parlement.

In de beheersovereenkomst, die we, zo neem ik aan, de komende weken zeker nog zullen bespreken in de commissie, staat in de strategische doelstelling 2.1 en

als performantiemaatstaf ingeschreven: "De VRT biedt context, diepgang en duiding in een ruim scala van domeinen van informatie, waaronder binnenlands nieuws, buitenlands nieuws, politiek, financieel- en sociaal-economisch nieuws, cultuur en sport. De publieke omroep helpt mediagebruikers om in tijden van overvloedige actuaastromen en ongecheckte informatie" – zie het eerste deel van mijn antwoord op uw vraag – "feiten te begrijpen en de impact ervan te doorgronden. Ze biedt duidelijke context die mediagebruikers toelaat om na en door middel van onpartijdige en betrouwbare informatie en duiding optimaal te kunnen participeren aan de Vlaamse, democratische samenleving. De VRT besteedt bijzondere aandacht aan buitenlandse berichtgeving en onderzoeksjournalistiek. VRT Nieuws biedt internationale duiding in minstens één wekelijks programma op tv, één wekelijks programma op radio en een aparte sectie op VRT Nieuws.be of canvas.be." Dat is met andere woorden toch een duidelijke voortzetting en explicitering van wat er al in de beheersovereenkomst stond. Het staat er wel duidelijk heel genuanceerd en expliciet in.

Een andere invalshoek om buitenlandberichtgeving te steunen, is er via de werking van het Fonds Pascal Decroos. Naast de reguliere steun die ik vanuit mijn bevoegdheid Media aan het fonds geef voor buitenlandse onderzoeksjournalistiek stelde ook minister-president Geert Bourgeois eind vorig jaar steun ter beschikking aan het Fonds Pascal Decroos voor Vlaams-Afrikaanse journalistieke samenwerkingsprojecten. Ook dat zijn manieren om de buitenlandberichtgeving te versterken.

Ik wil, concreet, zeker gehoor geven aan uw vraag. Ik denk alleen dat er methodologisch wat nuanceringen zijn bij de aanleiding ervan. In de nieuwe beheersovereenkomst zijn volgens mij de nodige garanties gegeven om de buitenlandberichtgeving prominent in onze leefwereld te laten doordringen, zij het dat de gemengde berichtgeving, met een verweving van binnen- en buitenlandse items, toch meer regel aan het worden is. Dat is een goede zaak.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u hebt gelijk: het gaat hier vooral over een kwalitatief onderzoek. Men heeft buitenlandjournalisten ondervraagd. Dit behoeft enige nuance. Ik kan mij ook helemaal terugvinden in uw antwoord en in het belang dat u hecht en blijft hechten aan de buitenlandberichtgeving. Ook voor ons klopt het natuurlijk dat de openbare omroep daarin een voortrekkersrol moet spelen en blijven spelen. Toen ik mijn vraag indiende, was de beheersovereenkomst nog niet helemaal rond. Het staat er inderdaad heel netjes en uitdrukkelijk in. Wat dat betreft, maakt u ons ook blij. Daaruit mag men echter niet afleiden dat de commerciële hier stilzitten. Met bijvoorbeeld Mediaaan heb ik toch het gevoel dat men inspanningen doet. Ik heb het niet nageteld, maar men wil er toch, wat buitenlandberichtgeving betreft, een prominente rol spelen. Minister, wij zitten op dezelfde lijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van teletekst bij de VRT – 627 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, mijn vraag gaat niet over de beheersovereenkomst van de VRT. Het punt dat ik wil behandelen, staat er niet in. Ik neem de gelegenheid toch te baat om te zeggen dat het globaal een goede beheersovereenkomst is. Er zijn natuurlijk altijd komma's en punten die we op een andere plaats zouden willen zetten. Globaal genomen mogen we in Vlaanderen blij zijn met die

beheersovereenkomst. Ze geeft veel kansen. We zullen later nog wel terugkeren op de knelpunten. Ik wil mijn algemene appreciatie toch uitdrukken, zeker waar het gaat over informatie, cultuur en educatie. Die punten zijn in de beheersovereenkomst goed verankerd. Dat is in deze commissie Cultuur en Media toch een belangrijk punt. Dat wil ik graag hardop gezegd hebben.

Minister, ik wil één facet van de VRT in vraag stellen, met name teletekst. Voor wie zich dat nog herinnert: het gaat over letters zonder prentjes. Iedereen is nu zo met de actuele media en sociale media en met foto en beeld bezig, althans in de politiek, dat men vaak die invalshoek vergeet.

Mijn vraag is niet helemaal recent. Ze alludeert op vrijdag 13 november 2015, rond 22.30 uur, toen 1,44 miljoen Vlamingen keken naar de voetbalwedstrijd tussen België en Italië. De euforie om de overwinning van die wedstrijd sloeg al snel om in vertwijfeling. De nabeschouwing werd zelfs overschaduwde door de ernstige gebeurtenissen in Parijs. Daarover zou meer informatie volgen in het laatavond-journaal, werd meegedeeld.

Als televisiekijker zit je op dat moment met de afstandsbediening in de hand en dan is de teletekstknop op bladzijde 101 snel ingedrukt om meer informatie te krijgen over die bijzondere gebeurtenissen in Parijs. Niet iedereen heeft de vaardigheid of de gewoonte om naar CNN over te schakelen om te kijken of daar sneller nieuws te vinden is.

Op die teletekstbladzijde was echter niets te zien over Parijs. Ik geef dit maar als voorbeeld, ik wil het niet over het feit zelf hebben. Andere mensen nemen meteen hun tablet of smartphone en zoeken daarop naar meer informatie. Die avond was een extreem moment, en daarom geef ik dat voorbeeld. Het toont aan dat teletekst door de openbare omroep niet meer wordt beschouwd als een topprioriteit. Langzaam maar zeker wordt het een medium van de geschiedenis.

Ik zou kunnen verwijzen naar de nieuwe beheersovereenkomst of naar de oude beheersovereenkomst die op dat moment nog geldig was. Daarin staat dat teletekst voor snelle informatie moet zorgen aan de mediagebruiker. Ik zou dus kunnen zeggen dat de VRT in gebreke bleef, maar ik twijfel omdat ik teletekst zelf ook ervaar als een medium van de geschiedenis en niet meer van vandaag en zeker niet van morgen. Dat wordt ook bewezen door het feit dat VTM al lang is gestopt met het aanbieden van teletekst. Ook de BBC houdt enkel pagina 888, de ondertitelingspagina, over. Op de Nederlandse publieke omroep kan men wel nog op teletekst terecht voor een aantal nieuwsberichten en voor de sportuitslagen.

Mij lijkt het in die context te verantwoorden dat de VRT beslist om de stekker uit teletekst te trekken, uiteraard met uitzondering van de ondertitelingspagina, maar dat moet dan een weloverwogen beslissing zijn. Nu lijkt het wat aanmodderen. Ofwel stopt men ermee, ofwel doet men het degelijk, en dus niet iets tussenin, waarbij de redactie een uur na de andere berichten een bericht op teletekst plaatst.

Minister, hoe evalueert u de huidige werking van teletekst van de VRT? Heeft de VRT zicht op het huidige bereik van teletekst? Hoe zien uzelf en de VRT de toekomst van teletekst?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Caron, ik dank u voor de vraag en voor de fijne appreciatie van de nieuwe beheersovereenkomst.

De VRT is de afgelopen jaren, conform de vorige beheersovereenkomst, blijven investeren in haar teletekstaanbod. De webredacties van de nieuws- en sportdiensten zorgden voor een aanbod van nieuws, cultuur, educatie en sport. In 2014

werd de layout van de nieuwspagina's herzien. De lopende overeenkomsten voor de aanlevering van weer-, beurs- en sportinformatie werden ook verlengd.

Het updaten van de teletekstnieuwsberichten gebeurt door dezelfde redacteurs als diegenen die de deredactie.be voeden. Berichten worden eerst voor de site gemaakt en daarna aangepast aan het specifieke teletekstformaat. Ook bij 'breaking news', zoals dat het geval was op 13 november 2015, krijgen de site en sociale mediakanalen voorrang op de teletekstberichtgeving.

De VRT beschikt sinds enige tijd niet langer over exacte bereikcijfers van het Centrum voor Informatie over de Media (CIM) met betrekking tot teletekst omdat het gebruik van teletekst niet volledig geregistreerd wordt door CIM. Immers, het gebruik van teletekst via een digitaal toestel dat met een HDMI-kabel verbonden is met een televisietoestel, wordt niet geregistreerd via CIM. Op basis van bereikmetingen in de voorgaande jaren, bleek wel dat het teletekstbereik stelselmatig afnam. Volgens het VRT-jaarverslag 2014 evolueerde het aantal teletekstbezoekers via VRT per dag van 576.094 bezoekers per dag in 2010 naar 123.709 in 2014.

Met de ondertekening van de nieuwe beheersovereenkomst hebben we een eerste stap gezet naar een nieuw tijdperk voor de VRT. Een van de strategische doelstellingen is om toekomstgericht, digitaal en innovatief te zijn, maar tegelijk moet de VRT ook een zo breed mogelijk publiek bereiken. Men kan zich dus terecht de vraag stellen of teletekst op lange termijn nog een toekomst heeft in een gedigitaliseerde en geconnecteerde wereld. De nieuwe beheersovereenkomst maakt enkel nog melding van teletekst in het kader van de ondertitelingsverplichtingen voor doven en slechthorenden en uiteraard moet teletekst in deze of een andere vorm voor deze doelgroep blijven bestaan.

Voor het overige is teletekst niet opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst als informatiekanaal waarlangs de VRT haar informatieopdracht vervult. Aangezien teletekst steeds meer in onbruik raakt als informatiekanaal, zie ik geen reden waarom de VRT op termijn nog de toch wel arbeidsintensieve inspanningen hiervoor zou leveren en zal teletekst op termijn worden afgebouwd.

Verschillende elementen spelen een rol bij de beslissing om de dienst stop te zetten. Er is de behoefte van de mediagebruiker, de rol in het uitvoeren van de openbare omroepopdracht, de kostprijs van de dienst en uiteraard de technologische evoluties.

Wat betreft de behoefte van de mediagebruiker kunnen we het volgende vaststellen. Algemeen kan worden gesteld dat het teletekstbezoek de laatste jaren zwaar onder druk kwam te staan. Het teletekstplatform op tv laat geen gedetailleerde meting toe over welke pagina's en diensten het meest bezocht worden. Uit het gebruik van de teletekst-app voor smartphones weet de VRT wel dat vooral de pagina's met betrekking tot de voetbaluitslagen, het weerbericht en de cijfers van de lottotrekking relatief vaak opgevraagd worden. Wat betreft het gat waar naar u verwijst met de incidenten in Parijs, kunnen we aannemen dat de meeste mensen andere kanalen gebruiken en dat de mensen die teletekst gebruiken, dat doen voor andere nieuwsberichten, waar ik net naar verwees.

Steeds meer mensen vinden de weg naar alternatieven voor het teletekstaanbod op het internet. Uit cijfers van iMinds blijkt dat 92,4 procent van de Vlamingen thuis over een internetverbinding beschikt en dus toegang heeft tot nieuws en informatie via dat kanaal. We kunnen dus wel stellen dat het teletekstopubliek dat de nieuwsberichten consulteert en enkel van die berichten afhankelijk is voor de invulling van de nieuwsbehoefte, bijzonder klein geworden is.

Ik kan u vandaag nog geen exacte timing geven wanneer teletekst zal verdwijnen, aangezien de VRT momenteel de timing en de scenario's voor de afbouw van teletekst nog aan het uitwerken is.

Uw vraag was pertinent, maar met mijn antwoord zal ik niemand echt verrassen. Er is nu in een bepaald uitdoofscenario voorzien waarbij de VRT rekening houdt met enerzijds het aan de spits lopen, wat toch de bedoeling is van het digitale en het innovatieve, en anderzijds haar brede opdracht voor, respectvol gezegd, een aantal achterblijvers. Men wil het dus niet abrupt stoppen, maar laten uitdoven.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dank u wel voor het antwoord, waar ik me in herken. Het enige punt is de vraag over de spanning tussen de brede publieke opdracht en de kost en de inspanningen die je moet doen om dat medium nog te onderhouden en up-to-date te houden.

Er komt een uitdoofscenario. De enige vraag die ik heb, is wie die 7,5 procent van de bevolking is. Welke mensen zijn dat? Zijn er voldoende alternatieven voor die mensen of zijn die er niet? Welke pagina's gaan we nog onderhouden? Het weerbericht, de lotto-uitslagen, de voetbaluitslagen en de wielervedstrijden in het klassieke seizoen? Gebeurt het in één keer of gaat men afbouwen? Het is ook een element om de 7,6 procent van de bevolking zonder internetaansluiting, te stimuleren er wel een te nemen. Iedereen aan de digitale snelweg brengen, zou nog een betere oplossing kunnen zijn. Dat lijkt me een zinvollere taak dan teletekst al te lang vast te houden. Ik vertrouw erop dat het zijn weg zal gaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Toen in 2012 de BBC besliste om te stoppen met teletekst, hebben wij er nog voor gepleit om het in Vlaanderen te behouden. Toen was het bereik nog vrij aanzienlijk: een kleine 300.000 gebruikers in 2012. Dat was toen al gehalveerd. De minister noemde de cijfers ten opzichte van 2010, toen er bijna 600.000 waren. Intussen is het cijfer weer gehalveerd naar 124.000. We zien dat de kracht van dit medium verzwakt. Ik denk dat we in 2016 niet meer in 2012 zitten en dat we nu alweer een ander standpunt moeten innemen.

Minister, ik kan me er helemaal in vinden dat de VRT dat afbouwt. U zegt dat het zal verdwijnen. Er is een uitdoofscenario. U noemde een paar dingen waarvoor teletekst wel nog nuttig is, los van de ondertiteling waar het nuttig voor zal blijven. Betekent dat dat men ook de lotto-uitslagen, de voetbaluitslagen en dergelijke zal weghalen van teletekst, of zal men dat onderdeel wel behouden in het uitdoofscenario?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het is inderdaad een instrument van het verleden, dat door een aantal oudere mensen nog wel zal worden gebruikt. Vooral het oudere deel van de bevolking, dat niet thuis is in de digitale wereld, zoekt daar soms nog wel iets in op. Er is een uitdoofscenario, het gaat geleidelijk. Ik kan me daarin vinden. Maar als het nog voor bepaalde zaken wordt gebruikt, is de vraag wat de precieze efficiëntiewinst voor de VRT zal zijn. Wat is de kost die men denkt te besparen? Welke tijd steekt men daar nu in? Bestaat daar een berekening van of kan die worden gemaakt? Als het sop de kool niet waard is, dan moeten we daar allemaal niet te veel aandacht aan besteden. Zit daar veel efficiëntiewinst of gaat het maar over iets heel beperkts? Wie steekt daar op de VRT nog hoeveel tijd per week in? Dat is een vraag die ik me stelde bij het luisteren naar de vraag van de collega en het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik zal proberen om, weliswaar omschrijvend, nog bijkomende antwoorden te geven. Mijnheer Caron, de vraag die u stelt, is natuurlijk pertinent. Hoe snel moet dat uitdoofscenario gaan? Wanneer verliezen we echt mensen

en wanneer gaan ook zij over naar een nieuwe informatiebron? Dat zijn elementen waar de VRT rekening mee zal houden om het ritme van de afbouw te bepalen.

Mijnheer Vandaele, dat gebeurt in de mate waarin de drie types nieuwsgaring van sport, weer en lotto voor teletekstgebruikers van belang zijn. Ze doen dat al via een app, in die zin zitten ze dan wel al op het digitale contact. Ik ga er wel van uit dat ook die zaken op termijn zullen verdwijnen aan het ritme dat wijs is.

Mevrouw Brouwers, ik wil zeker nagaan wat dat kost aan onderhoud van apparatuur en infrastructuur en de 'dubbele' codering. Er moeten bepaalde handelingen gebeuren om het nieuws dat al op de site staat, ook op teletekst te zetten. Of we echt te maken hebben met efficiëntiewinsten en besparingen, durf ik niet zomaar te zeggen omdat het bedrag dat men daarmee zou uitsparen, geïnvesteerd wordt in het mee aan de spits blijven lopen.

Mochten er nog preciezere schriftelijke vragen zijn, dan kunnen die zeker worden beantwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Franstalige ondertiteling van actualiprogramma's – 629 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, ik wil een wat provocatieve vraag stellen over Franstalige ondertiteling van actualiteits-, nieuws- en duidingsprogramma's. Politici durven al eens een boek te schrijven. Vaak, maar niet altijd, met vernieuwende ideeën en inzichten. U bent zelf een recente telg van die boom. Ook mijn federale collega Kristof Calvo schreef recent een boek, vol voluntarisme. Op dat vlak lijkt zijn boek wat op dat van u. In het boek lanceert hij een aantal concrete voorstellen, niet allemaal even origineel maar wel best interessant.

Zo pleit hij voor een nauwere samenwerking tussen de twee openbare omroepen, de VRT en RTBF, voor wat betreft actualiteitsprogramma's. Zo wil hij bijvoorbeeld de journaals laten ondertitelen in de andere landstaal en pleit hij voor het beschikbaar stellen van de kanalen van de andere. Dat heeft me geprikkeld om te kijken naar de journaals op de RTBF. Het moet me dan ook van het hart dat men in Wallonië veel meer aandacht besteedt aan Vlaamse thema's dan wij aan Waalse thema's. Ik heb het niet over federaal maar specifiek Vlaams beleid, maar dit terzijde.

Dit biedt een onmiskenbare meerwaarde in het leren kennen van elkaar. Harmonieus samenleven stelt begrip voor elkaars ideeën voor. Het kan het anders zijn stimuleren en de verdraagzaamheid bevorderen.

Het idee werd uitgetest toen Kristof Calvo te gast was bij Lieven Van Gils. Dit leverde, alvast bij de praatgast, veel positieve commentaren op. Het is ook geen nieuw idee, want vier jaar terug stelde ook uw partijgenoot, onze zeer gewaardeerde collega Bart Tommelein, een gelijkaardige vraag. Ik wil trouwens hardop zeggen dat we hem missen in deze commissie.

Wilfried Vandaele (N-VA): Spreek voor uzelf, mijnheer Caron.

Bart Caron (Groen): Dat zal ik doen.

De vraag is dus niet nieuw, maar blijft wel pertinent, zeker in het kader van een nieuwe beheersovereenkomst.

Minister, hoe staat u tegenover het idee van de heer Calvo en gewezen collega Tommelein? Acht u een dergelijke samenwerking nuttig? Kreeg de VRT reacties op de aflevering van Van Gils & gasten waarin de Franse ondertiteling werd uitgetest? Reageerde ook de RTBF?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Caron, ik wil zeker bevestigen dat Kristof Calvo een interessant boek heeft geschreven, wat niet van alle politieke boeken kan worden gezegd. Dat is een subjectieve opmerking. Nu volgt mijn 100 procent objectief antwoord.

Zoals u zult hebben gemerkt, acht ik samenwerking door de VRT met andere mediaspelers bijzonder belangrijk. In de nieuwe beheersovereenkomst wordt er zelfs een volledige strategische doelstelling aan gewijd. Binnen die strategische doelstelling haal ik hier graag twee ambities in het bijzonder aan. Ten eerste is er de structurele samenwerking met andere Vlaamse mediaorganisaties. Daarnaast, en in het kader van deze vraag pertinent, is er de structurele samenwerking met andere publieke omroepen, met het oog op een optimalere en efficiëntere realisatie van haar publieke omroepopdracht enerzijds en het versterken van het ecosysteem anderzijds. Wanneer we het hebben over andere publieke omroepen, dan gaat dat zeer breed. Laat ons zeggen dat een aantal bevoorrechte partners in een besteburenlógica in noord en zuid dan vanzelf komen bovendien, namelijk NPO en RTBF.

Inzake een anderstalig aanbod werd in de beheersovereenkomst de specifieke bepaling opgenomen: "De VRT voorziet in een Engels-, Frans- en Duitstalig informatieaanbod voor anderstaligen met interesse in Vlaanderen."

Het is aan de VRT om deze ambities concreet uit te werken en te implementeren. Wat gebeurd is tijdens de bewuste uitzending in Van Gils & gasten kunnen we nu omschrijven als een zeker experiment, zonder meer. Omwille van de redactionele autonomie van de VRT, is het niet aan mij om de VRT op te dragen dit al dan niet opnieuw te doen. Het is wel belangrijk er rekening mee te houden dat het opstellen van vertaalde ondertiteling natuurlijk een arbeidsintensief en geen goedkoop proces is.

Het behoort uiteraard ook niet tot de kernopdracht van de VRT om het actua-aanbod van de Franse Gemeenschap via de platformen van de VRT aan te bieden. Het aanbod van de RTBF is evenwel beschikbaar via haar dienstenverdelers in Vlaanderen, dus de toegankelijkheid op zich van die programma's vormt vandaag geen echt probleem.

Waren er reacties ten aanzien van de VRT? Er zijn geen verdere reacties gekomen of ontvangen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): We vinden dit allemaal wel sympathiek, maar het blijft een beetje op een oppervlakkig niveau dobberen. Dat zou kunnen passen in de strategische doelstelling 6, zoals u terecht zegt. U staat er niet negatief tegenover. We hebben toegang tot die nieuwsprogramma's via onze kabels en internet enzovoort. Het enige wat we niet hebben, is de ondertiteling. Ik zou durven voorstellen dat de VRT-directie en de RTBF-directie en zeker hun hoofdredacteurs en diensten die met informatie bezig zijn, toch eens de koppen bij elkaar steken en onderzoeken hoe arbeidsintensief dat is en wat de kosten zijn. De kosten zouden minimaal kunnen zijn als dat via ondertiteling gebeurt, denk ik luidop.

Ik poneer mijn vraag als een voorstel dat de directies van die twee zenders eens uitzoeken hoe haalbaar dat is, al is het beperkt. Ik ben de idee zelf wel genegen. Ik begrijp genoeg Frans om de RTBF-uitzendingen te kunnen volgen, dat is het probleem niet, maar ik denk niet dat dat voor iedereen het geval is. Het is een voorstel, niet meer, niet minder.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): De vraag op zich is interessant. In het verleden hebben we daar ook al bepaalde ideeën over gelanceerd. Het ondertitelen op zich zal de grote kost niet zijn, maar het vertalen natuurlijk wel. In het kader van de nieuwe beheersovereenkomst moeten we de VRT die zaak laten opvolgen, en dan zien wat er mogelijk is.

Wat we wel belangrijk vinden, is dat er voldoende items die in de Franstalige media van ons land aan bod komen, ook worden opgepikt in Vlaanderen en omgekeerd. Er moet een uitwisseling mogelijk zijn. Waarom niet bepaalde items die zeer belangrijk zijn in Wallonië en in Vlaanderen dagelijks uitwisselen? Het kan dan specifiek over de regio gaan. Ze moeten maar zien of ze zoals over buitenlandberichtgeving, ook daarover kunnen samenwerken. Dan zouden we meer nieuws krijgen over het zuiden van het land. Dat item zou je dan kunnen ondertitelen. Als er bijvoorbeeld een Waalse minister wordt geïnterviewd, moeten we natuurlijk alles goed verstaan. Dat lijkt me een praktischere vorm van samenwerking dan alle journaals te ondertitelen.

Nu hebben we al moeite om het voor de doven en slechthorenden op een goede manier te doen. Laten we eerst die doelgroep proberen beter te bedienen en dan zorgen dat er op een praktisch niveau wordt samengewerkt tussen die redacties, dat er bijvoorbeeld dagelijks of wekelijks een bepaald item wordt uitgewisseld dat wordt vertaald en ondertiteld. Hele journaals ondertitelen vind ik een nogal vergaand voorstel. Het was wel interessant. Ik heb ook geluisterd naar de ideeën van de heer Calvo. De uitwerking is wat extreem en tamelijk duur.

We kunnen daar verder op bouwen, maar het is aan de VRT om dat uit te werken. Ik doe een suggestie om het misschien goedkoper te doen. Ze zitten in hetzelfde gebouw, ze maken elke dag journaals. Wissel bepaalde dingen uit en daarmee gedaan. We moeten niet het hele journaal ondertitelen in een andere landstaal. Dat is een dure zaak. Dat vond ik dan weer overdreven van de heer Calvo.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik sluit me graag aan bij mevrouw Brouwers. Ik hoor de heer Meremans zeggen dat de Franstaligen zelf niet meer kijken naar de RTBF. Dat klopt natuurlijk niet. Ze kijken alleen heel wat minder naar hun openbare omroep dan wij naar de onze.

Mevrouw Brouwers, ik vraag me af, als we het over toegankelijkheid hebben, of dat de prioriteit is. Ik vrees van niet. We hebben inderdaad nog andere katten te geselen als het over toegankelijkheid gaat inzake ondertiteling, niet alleen van televisie, maar ook online. Daar hebben we nog wat werk te verzetten.

Dat het weinig zou kosten, betwijfel ik ook. Niet alleen vertalen, maar ook ondertitelen is nog altijd een dure aangelegenheid. Of dat dan echt een prioriteit is, durf ik te betwijfelen, mijnheer Caron. Los daarvan is het ook een delicate zaak. We hebben in dit land gekozen voor homogene taalgebieden met uitzondering van Brussel. Ik zou dat graag zo houden. Mensen die nu naar de zender van het andere landsgedeelte kijken, kennen de taal voldoende om het te begrijpen. Daarop moet worden ingezet, op het kennen van andere landstalen. De talenkennis moet prioritair zijn. Of er ineens meer Franstaligen uit Wallonië gaan kijken

naar de VRT om te weten wat hier gebeurt, dat denk ik niet. Veeleer bereik je dan misschien het omgekeerde effect, namelijk dat mensen die hier komen wonen en van wie we verwachten dat ze zich aanpassen en Nederlands leren, een soort faciliteit krijgen. Dan kunnen ze rustig de ondertiteling lezen. Dat kan het doel dus voorbijschieten.

Het aanmoedigen van de kennis van de andere landstalen moet zeker gebeuren zodat men kan kijken naar die programma's als men dat wil. Uiteraard moeten we in onze Nederlandstalige programma's voldoende aandacht hebben voor wat er over de taalgrens gebeurt. We moeten volop inzetten op anderstalige websites waar we nieuws brengen over Vlaanderen, maar dat staat ook in de beheersovereenkomst van de VRT. Dat is allemaal belangrijk en heel interessant en daar staan we achter. Maar dat is nog geen algemene ondertiteling van al onze actuaiprogramma's.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Onbekend maakt onbemind. Elk voorstel dat ervoor kan zorgen dat je in de beide landsgedeelten elkaar beter kunt leren kennen, is welkom. Als het voorstel van de heer Calvo nu te duur is, dan is het voorstel van mevrouw Brouwers goed. Je moet echt uitgaan van onbekend is onbemind. Alles wat ertoe kan bijdragen om elkaar beter te leren kennen, moet je gewoon steunen, ongeacht of je dan extra lessen gaat geven om de andere landstalen te kennen. Ik wil dit volmondig ondersteunen om zo elkaar beter te leren kennen en in de beide landstalen te ondertitelen.

Minister Sven Gatz: Zonder in te gaan op de nuttige suggesties, wil ik dit nog meegeven. In het kader van het nieuwe gebouw voor de VRT en de RTBF, waar ze paradoxaal genoeg niet meer in hetzelfde gebouw zullen zitten, zijn de contacten tussen de beide omroepen heel intens. Over de site waarop alles moet gebeuren, zullen er later nog vragen komen. De VRT zal daar trouwens spoedig nieuws over brengen, en misschien zijn ze dat al aan het doen. Er zijn al nauwe contacten, los van de wens – het gaat natuurlijk om een contract dat we samen hebben ondertekend – die we in de beheersovereenkomst hebben uitgedrukt. Er zullen nieuwe mogelijkheden van samenwerking kunnen ontstaan. Nu is dat zo op het niveau van de directies. Over de vraag of dat verder op het niveau van de redacties zal gebeuren, zal, kan en mag ik me niet uitspreken. Paradoxaal genoeg zou het tot nieuwe dynamieken kunnen leiden als ze uit hetzelfde huis naar aparte huizen verhuizen. Ze liggen in hetzelfde mediapark nog altijd heel dicht bij elkaar. Ik veronderstel dat de suggesties, zelfs met bepaalde nuances of bemerkingen door sommigen hier geuit, nog wel een bepaald vervolg zullen kennen.

Laat ons dit nu aan de omroepen overlaten. Dan zullen zij ons mogelijk nog verrassen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil mij niet uitspreken over de techniciteit en de kostprijs van bepaalde systemen. Ik wil gewoon de thematiek aan de orde brengen. Ik sluit mij aan bij wat mevrouw Brouwers voorstelt. Dat is een interessant idee. Ik moet dat niet invullen. De VRT zelf moet dat doen. De intentie van samenwerking en uitwisseling en ook wel bekendheid-met is zinvol genoeg om te vragen om dat als voorstel mee te geven. Over de wijze waarop wil ik mij niet uitspreken. Ik hoop dat er effectief iets van komt.

Mijnheer Vandaele, ik wil dat niet in relatie brengen met vormen van toegankelijkheid voor andere doelgroepen. Laat ons dat als een apart luik beschouwen en niet in een soort van prioriteitenbalans zetten. Ik ben het met u eens dat toegang voor personen met een handicap, door middel van gebarentaal, ondertiteling en audiodescriptie, een topprioriteit is. Die staat als dusdanig in de beheersovereenkomst, en daar doe ik niets van af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een expertisecentrum Islamitische Culturen – 554 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, we hebben recent de gebeurtenissen gehad in Parijs. Brussel speelt daarin een belangrijke rol. We zien dat er vandaag in Keulen heel wat incidenten zijn. Opnieuw blijkt dat we bij de jongeren in Brussel – maar je kunt het veralgemenen tot Vlaanderen – een probleem hebben in verband met objectieve kennis over de islam. De jongeren hebben heel veel honger en dorst naar kennis: zeker de jongeren uit de moslimpopulatie, maar ook andere jongeren. Ook van hulpverleners, leerkrachten enzovoort krijgt men vaak te horen dat ze niet de juiste informatie hebben. Jongeren gaan dan vaak alternatieve circuits zoeken, op Facebook en bij Google-imams etcetera, om aan informatie te geraken.

Eerder nam de Vlaamse Regering het initiatief MANA vzw. Dat was inhoudelijk en op papier een mooi voorbeeld van de nood aan een expertisecentrum voor islamitische culturen. Zowel moslims als niet-moslims konden er terecht voor objectieve informatie over religie, cultuur en samenleven. MANA vzw was het aanspreekpunt voor alles wat islam en moslims in Vlaanderen betrof. De focus lag hierbij op de maatschappelijke, culturele en religieuze dimensie van de islam. Men liet zich niet uit over theologische kwesties. Als expertisecentrum speelde MANA vzw in op de enorme behoefte die in Vlaanderen bestaat naar gedegen en objectieve kennis over de islam. Vandaag kun je alleen maar vaststellen dat die honger en dorst er absoluut zijn, dat er in de samenleving een enorme behoefte bestaat aan die kennis.

Sinds haar oprichting in 2008 kon de organisatie rekenen op de steun van de Vlaamse Gemeenschap. Ze profileerde zich op korte tijd als vakkundig, met een aantal toonaangevende en kwaliteitsvolle producten zoals de MANAtalks-studiedagen, de veelvuldige consultings, de MANAazines en de verschillende boekenprojecten en documentaires. Ook de samenwerkingsverbanden met partners uit de sociaal-culturele sector, zowel islamitische als niet-islamitische, stonden continu centraal. Hierdoor slaagde MANA vzw erin het moslimpubliek en de geïnteresseerde burgers in heel Vlaanderen en Brussel te informeren en te activeren.

De vorige minister van Cultuur besliste wegens een aantal problemen om de werking van deze organisatie on hold te zetten. Vandaag kunnen we alleen maar vaststellen dat een expertisecentrum van dit type broodnodig is. Toen ik minister Schauvliege daarover in de vorige regeerperiode ondervroeg, zei ze heel nadrukkelijk dat zij openstond voor een mogelijke doorstart. De deur was niet dicht en de middelen waren er. Het was zeker niet zo dat zij niet wilde.

Minister, gezien de maatschappelijke relevantie en gezien het maatschappelijk debat vandaag, wil ik u de volgende vragen stellen. Onderschrijft u de steeds groeiende vraag naar en noodzaak van kennisopbouw en -deling van de islam, voor moslims en niet-moslims? Is in middelen voorzien voor een dergelijk expertisecentrum? Bent u van plan om zo'n centrum opnieuw een doorstart te geven of uit te bouwen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik onderschrijf, vertrekkende van de hedendaagse Vlaamse realiteit, die divers, multicultureel en multireligieus is, dat we het samenleven tussen verschillende groepen kunnen bevorderen door correcte informatie en kennis.

Diverse actoren in de brede samenleving – het middenveld, onderwijs, cultuursector, media en beleidskringen – zijn inderdaad vragende partij voor meer informatie over islam en moslims in Vlaanderen. Ook moslims hebben behoefte aan kennis die aansluit bij hun dagelijks leven als moslim in een niet-islamitische omgeving.

Hierbij is het aangewezen een onderscheid te maken tussen islam als maatschappelijke en culturele realiteit en islam als religie. In Vlaanderen is er heel wat voornamelijk academische kennis over de islam als religie. Over de maatschappelijk-culturele dimensie blijft de kennis onder de Vlaamse bevolking inderdaad nog beperkt. Daarmee bedoel ik de kunsten, het materieel en immaterieel erfgoed en de diverse uitingsvormen van islam en moslims als historisch en maatschappelijk gegeven in Vlaanderen.

Ik wil zeker onderzoeken hoe het cultuurbeleid kan bijdragen aan de opbouw en de ontsluiting van deze kennis en hoe ik het maatschappelijke draagvlak ten aanzien van de historische en culturele dimensie van de islam kan verbreden en versterken.

Ik stel mij de vraag of de uitbouw van één expertisecentrum de beste keuze is om dit draagvlak te verbreden en of ik deze opdracht niet eerder toedicht aan meerdere culturele organisaties, zowel uit de socio-culturele sector als de erfgoedsector. Dat is een normaal debat.

In het kader van het participatiebeleid zijn er op dit ogenblik, de beleidsvisie zijnde wat ze is, middelen ter beschikking om de kennisopbouw, in het bijzonder in een Vlaamse context, verder te verwerven. Er zijn dus wel degelijk middelen. Ze zijn niet oneindig, zoals u weet. U wijst mij daar herhaaldelijk op.

We komen nu bij de stand van zaken van MANA vzw, die tot dusver deze rol op zich had genomen. Op dit ogenblik zijn er geen plannen om een expertisecentrum voor islamitische culturen opnieuw op te starten. Ik ben nu toch verplicht om even aan te haken bij de stand van zaken van het expertisecentrum MANA vzw. U weet dat de aanvraag voor werkingssubsidies vanaf 2014 niet meer werd gehonoreerd. De organisatie blijft ijveren voor een heropstart, maar ook daarin zijn momenteel geen concrete engagementen opgenomen.

We moeten eerst een historisch passief uit de weg ruimen. Zoals u wellicht weet, en u maakte er ook allusie op, loopt er nog een dossier met betrekking tot het terugvorderen van een deel van een uitbetaalde erfgoedsubsidie aan MANA vzw voor het project 'Islamitisch Religieus en Cultureel erfgoed'. Na de uitvoering van dit project, in het najaar van 2012, bleek dat de subsidie niet volledig was aangevend. Als gevolg hiervan moest een deel van de subsidie teruggevorderd worden. Deze terugvordering is tot op vandaag niet afgehandeld.

Het is een beetje vervelend om die twee debatten met elkaar te vermengen. Het was in de inhoud van uw vraag aangegeven. Ik wil dus positief op uw vraag antwoorden. Met de nuancerende vraag of één expertisecentrum al dan niet het goede is. Ik sta dus zeker open voor nieuwe initiatieven. Het is niet zozeer de Vlaamse Gemeenschap, tenzij ik mijn geschiedenis onvoldoende ken, die MANA vzw heeft opgericht. MANA vzw werd destijds door niet onbelangrijke maatschappelijke figuren opgericht en heeft toen een subsidieaanvraag aan de Vlaamse Gemeenschap gericht. Dit behoort in de toekomst zeker nog tot de mogelijkheden, maar we moeten nu nog even de nasleep van de bestaande vzw bekijken. Doorstart, heropstart: voor mij ligt alles open.

Er is dus geen concreet nieuws. In die zin laat ik u op uw honger zitten. Maar ik sta zeker open om de inhoudelijke beweegredenen van uw vraag positief te beantwoorden. Ik geloof eerder in een nieuw of bijkomend initiatief van een bestaande of nieuwe actor of actoren en wil dat dan welwillend bekijken.

Yamila Idrissi (sp-a): Minister, dank u voor uw welwillendheid. Ik blijf niet alleen op mijn honger: ik blijf ook dorsten naar meer diepgang met betrekking tot deze materie.

Ik begrijp uw welwillendheid. U zegt niet dat het niet nodig is, u zegt alleen dat u het zult onderzoeken en niet overtuigd bent dat één expertisecentrum daarvoor voldoende is. Ik ben het daar niet mee eens. Ik denk dat die culturele centra waar u naar verwijst, vandaag een referentieorganisatie nodig hebben die hen verder op weg helpt. De nood is vandaag bijzonder groot. Ik ben het wel met u eens dat dit niet per se de vzw MANA moet zijn, maar dat ook een nieuw initiatief of nieuwe vormen mogelijk moeten zijn. Op dat vlak zitten we op dezelfde golflengte. Ik wil ervoor pleiten dat u daar mee de schouders onder zet en dat u mee actief bekijkt wat er mogelijk is. Ik wil de expertise, de kennis en de netwerken die ik heb, gerust met u delen om tot iets te komen dat maatschappelijk een antwoord biedt op de vele vragen die er vandaag zijn.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik sluit me aan bij de stelling van de minister dat het belangrijk is om daar expertise rond op te bouwen. Persoonlijk zie ik dat eerder in een samenwerking met de universiteiten of het hoger onderwijs. Er kan dan worden samengewerkt met een expertisecentrum binnen het hoger onderwijs om die expertise structureel verder uit te bouwen. Het lijkt me interessant om samen met de minister van Onderwijs en de universiteiten na te gaan of een structurele samenwerking mogelijk is. Het is beter dat in te bedden in ons hoger onderwijs.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mevrouw Idrissi, ik heb wat problemen met de eerste zinnen uit uw vraag. U hebt het over de recente gebeurtenissen in Parijs, de rol die Brussel daarin speelt en over het feit dat de stad Brussel een probleem heeft met haar jongeren. Ik ga ervan uit dat het merendeel van de Brusselse jongeren nog altijd braaf naar school gaat, een opleiding volgt en zijn toekomst uitbouwt.

Dat er problemen zijn met jongeren in Brussel, zou ook te maken hebben met de hoge werkloosheidscijfers, armoede en huisvesting. Men zou echter beschikken over onvoldoende kennis van een godsdienst waardoor men zou overgaan tot bepaalde activiteiten die wij als crimineel beschouwen. Ik heb daar moeite mee, ik zou niet onmiddellijk die link leggen. Wanneer iemand criminele feiten pleegt, dan is dat een persoonlijke keuze. Mensen die bepaalde daden stellen die door onze samenleving als misdadig worden beschouwd, moeten worden berecht. Ik benadruk nogmaals dat het merendeel van de Brusselse jeugd gewoon naar school gaat, een opleiding volgt, een job zoekt en zijn leven probeert uit te bouwen.

Wat de vzw MANA betreft, waren er, als ik me niet vergis, ook problemen met het beleid. Daarom is de subsidiëring stopgezet. Dat heb ik kunnen afleiden uit het verleden.

Er wordt gezegd dat de overheid een expertisecentrum moet opzetten. Voor zover ik weet, heeft de overheid ook geen expertisecentrum opgezet voor het rooms-katholicisme, het jodendom, de Grieks-orthodoxe godsdienst enzovoort.

Zo'n expertisecentrum is belangrijk, maar het moet wel gaan over organisaties die deze taak op zich willen nemen. Zij moeten een degelijke werking hebben en onze normen en waarden onderschrijven. In dat geval kan met zo'n organisatie worden samengewerkt. Ik vind echter niet dat de overheid dat zelf moet organiseren. Zij kan wel ondersteuning bieden. Ik volg de heer De Gucht wanneer hij zegt dat dit het best academisch wordt ingebed en ondersteund. In het actieplan deradicalisering zijn trouwens een aantal initiatieven genomen over de vorming en professionalisering van imams. Wij ondersteunen de Moslimexecutieve ook voor de oprichting van een infolijn voor eerstelijns werkers.

Met andere woorden, het is niet de taak van de overheid om voor een bepaalde godsdienst initiatieven te nemen en zaken te regelen. Wanneer er echter initiatieven ontstaan, kan de overheid die wel ondersteunen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Het nut en de werking van een expertisecentrum voor islamitische culturen is op zich absoluut interessant. De reacties die het heeft uitgelokt, bewijzen echter wat ik al op voorhand wilde zeggen. Ik vind dat dit niet thuishoort in de commissie Cultuur. We hebben een aparte ad-hoccommissie Radicalisering, waarin ik actief was. Daar is nooit over gesproken, ook niet door uw fractie, mevrouw Idrissi, ook niet in het redactiecomité. Nochtans is er een waslijst van voorstellen, 55 in totaal, goedgekeurd op 19 mei 2015. Ik vind dat we dit debat moeten voeren in het kader waarin dat past, met name in de commissie Radicalisering.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik ga het debat hier niet opentrekken zoals sommigen dat hier doen. Ik herhaal alleen dat ik opensta voor de grondslag van de vraag van mevrouw Idrissi. Mijnheer Poschet, ik heb de werkzaamheden van de commissie ad hoc niet bijgewoond en spreek me dan ook niet uit over in welke commissie dit thuishoort. Dat is een vraag net als de vraag of het moet gaan over één centrum of meerdere centra.

Ik sta open voor initiatieven ter zake en voor de suggesties van mevrouw Idrissi om mij in contact te brengen met haar en andere netwerken. Ik sta evenzeer open voor de beleidsmatigere inbedding waar in het bijzonder de heer De Gucht naar heeft verwezen. Voor mij is het debat zeker niet afgesloten. We hebben wat pech gehad met de werking van de vzw MANA maar dat betekent niet dat we het kind met het badwater weggoien.

Ik sta open voor verdere initiatieven, maar ik ga hier en nu niet zeggen dat ik een initiatief zal nemen. Dit kan echter wel vervolgd worden.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Dit is de wereld op zijn kop. Ik heb mijn vraag ingediend in de commissie Radicalisering. Daar heeft men deze vraag doorverwezen naar de commissie Cultuur en nu krijg ik op mijn dak omdat deze vraag hier niet thuishoort. Waarom hoort deze vraag hier thuis? Omdat de vzw MANA wordt gesubsidieerd door het departement Cultuur. Ik had mijn vraag toegespitst op Brussel omdat het toen een gemeenschappelijke commissie Brussel-Radicalisering was. Maar dan nog blijft het een maatschappelijk belangrijk thema en wil ik daar graag mijn schouders onder zetten.

Vandaag moeten er positieve initiatieven worden genomen die kunnen bijdragen aan gemeenschappelijke verbindingen tussen moslims en niet-moslims. Als we dat niet doen, zullen we binnen onafzienbare tijd de rekening gepresenteerd krijgen.

Dit is een verantwoordelijkheid van ons allen. Minister, ik dank dat u de deur niet sluit en daar open voor blijft staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de resultaten van de Participatiesurvey 2014, in het bijzonder de cijfers met betrekking tot cultuurparticipatie in Vlaanderen – 603 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Collega's, we zullen de vraag correct behandelen, ze is ook zo ingediend. We hebben wel afgesproken dat we in de komende tijd een hoorzitting en misschien ook een gedachtewisseling aan dit thema zullen wijden, waarbij we ook een deel van de onderzoekers zullen uitnodigen om het onderzoek toe te lichten. Er is alle ruimte voor de vraag, maar we gaan vandaag het thema niet uitputten.

De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, we zullen daar inderdaad nog een uitgebreid debat aan wijden, maar de vraag was al binnen. Ik vind het belangrijk om toch al een eerste schot voor de boeg te geven. Ik doe dat heel graag, schoten voor de boeg geven. Door die golven raakt het schip in beweging, en misschien in de richting die ik graag zou hebben.

Op 4 december werden de resultaten van de Participatiesurvey 2014 bekendgemaakt. Over het algemeen kunnen we zeggen dat er stabiliteit is. Maar die stabiliteit verhuult toch een aantal verschuivingen die misschien niet allemaal even onschuldig zijn. De jongere generatie participeert minder aan de traditionele cultuur: theater, dans, klassieke concerten, musical, circus, museumbezoek enzovoort. Zij richten zich vooral op e-cultuur, populaire cultuur, popconcerten en bioscoopbezoek, hoewel ook hier een terugval merkbaar is. Dat is ook logisch, want je kunt zowat alles downloaden, legaal en vooral ook illegaal. Bovendien geven respondenten aan dat hun participatie inzake museumbezoek en niet-klassieke concerten, eerder op incidentele wijze tot stand kwam.

De participatiecijfers inzake lokaal cultuurbeleid dalen. Voor bibliotheken concluderen de onderzoekers het volgende: "Het cultuurbeleid dat zich de laatste tien jaar tot doel had gesteld de sociale drempels tot de bibliotheek te verlagen blijkt weinig succesvol wat betreft het bibliotheekbezoek. Mannen en lager geschoolden blijven de grote afwezigen in de bibliotheek." Enig lichtpunt zijn het stijgend aantal jongeren dat de bibliotheek bezoekt, al dan niet samen met de ouders. Voor cultuurcentra zijn de dalende participatiecijfers toe te schrijven aan een afhakend, vergrijzend, hoog opgeleid publiek, dus de blanke opgeleide medior, dat onvoldoende wordt aangevuld met jonge generaties. Het cultuurlandschap is geïsländ in Vlaanderen, daarom is die trend toch wel zorgwekkend. Cultuurparticipatie start natuurlijk op lokaal niveau. Het cultuurcentrum of gemeenschapscentrum en bibliotheek van de toekomst zullen moeten inspelen op deze trends om meer een ontmoetingsfunctie te hebben, open huizen te zijn waar allerlei zaken naast ontlenen of lezen kunnen plaatsvinden.

Een volgend element zijn de praktische drempels, zoals tijdsgebrek, informatie-drempels en zelfs financiële drempels. Die zijn er nog, maar we horen nu meer het argument van gewoonweg desinteresse om niet te participeren. Uiteraard zijn er praktische drempels, zoals de openingsuren en dergelijke, maar als respondenten beweren dat ze in het cultuuraanbod hun gading niet vinden, dan zullen de haren van de cultuurprogrammatoren wel recht komen te staan. De sector weigert te geloven dat er niet voor ieder wat lekkers is.

Informeren over het aanbod gebeurt ondertussen op grote schaal. De vraag is nu: is er keuzemoetheid? Begrijpt men het aanbod niet of is er werkelijk een kloof in de

leefwereld van de cultuurconsumenten en de respondenten die zeggen dat ze niet participeren wegens desinteresse?

Verder brengt de survey voor het eerst enkele evoluties in kaart. Een aantal verklarende variabelen worden survey na survey bevestigd. We weten dat de opleidingsgraad een positief effect heeft op de cultuurparticipatie en dat financiële of sociale drempels blijven bestaan. De conclusie dat het culturele milieu waarin men opgroeit, een blijvende invloed heeft op cultuurparticipatie, is weinig verrassend.

Minister, hoewel we nog verder een ruimer debat zullen hebben, toch al enkele vragen. Hoe beoordeelt u de resultaten en de cijfers uit de Participatiesurvey 2014, voornamelijk die met betrekking tot cultuurparticipatie? Zijn er al conclusies die u zult meenemen in uw beleid? Bent u van mening dat er nieuwe initiatieven moeten komen in het beleid?

U had het al over het cultuureducatiepact. Dat wekte mijn nieuwsgierigheid, en waarschijnlijk niet van mij alleen. Ik vind dat een heel mooi woord. Kunt u al een tip van de sluier oplichten of wat meer concreet zijn over wat u daarmee bedoelt? Wat wenst u daarmee te verwezenlijken?

In Vlaanderen promoten wij zowat alles: ham, varkensvlees, melk, zuivel, groenten, fruit, bier en dergelijke meer. Ik vind dat allemaal fantastisch, ik ben daar grote voorstander van. Maar voor onze cultuur zetten we nooit een campagne op poten. We gaan nooit onze cultuur erg promoten. Het is nochtans ook een exportproduct en een belangrijk kwaliteitsproduct. Hoe bekijkt u een dergelijk voorstel? In die andere campagnes zal de overheid een partner zijn, maar ook vanuit andere sectoren wordt een budget bijeengebracht om die campagnes te ondersteunen. In het regeerakkoord wordt een campagne aangekondigd voor het boek. Misschien kan dat een eerste start zijn.

De openbare omroep speelt een belangrijke rol inzake cultuurparticipatie. Dat wordt vermeld in de beheersovereenkomst bij de algemene principes voor de openbare omroep. Er moet aandacht zijn voor diverse culturele domeinen. Ik weet dat Ketnet wel inspanningen doet, maar ik denk bijvoorbeeld aan kindertheater, een catchy opera die hip is of wat dan ook. Ik denk wel dat daar een vraag voor kan bestaan. Ik heb dan niet enkel over de, vergeef me het woord, grote cultuur, maar over alle vormen van cultuur. Ik heb er geen probleem mee dat men ook schlagers uitzendt of andere vormen van cultuur. Ik heb daar allemaal geen enkel probleem mee.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik zal antwoorden zoals ik dat altijd doe. Ik zal me wel een beetje moeten inhouden, want elke alinea weerspiegelt ongeveer een apart antwoord. Daarom is het goed dat we het debat op basis van deze zeer nuttige survey uitbenen in een latere commissievergadering. Ik geef u toch al een eerste aantal zaken.

De resultaten en de cijfers uit de Participatiesurvey 2014 houden ons opnieuw een spiegel voor wat cultuurparticipatie in Vlaanderen betreft. Enerzijds is dat bevestigend: het versterkt wat we al wisten. Op zichzelf is dat op een aantal punten goed. Anderzijds zijn er toch een aantal zaken die verschuiven of die ons verrassen.

Hoewel kunst- en cultuurparticipatie grosso modo stabiel blijven, mogen we toch concluderen – na drie edities van de survey – dat de kloof tussen participeren en niet-participeren en de verklarende mechanismen zoals de sociaal-economische situatie en het opleidingsniveau groter wordt. Die stijgende kloof verdient de nodige aandacht. Ik ben er echter van overtuigd dat deze dualisering niet alleen een effect heeft op cultuurparticipatie, maar dat dit een maatschappelijke tendens is die breder moet worden aangepakt.

Ik deel uw bezorgdheid over het lokale niveau. Inderdaad, participatie begint vaak – om niet te zeggen altijd – onder de kerktoeren. Het is zeker niet de bedoeling om dat lokale niveau los te laten. Met het traject lokale monitoring zal ik het lokale niveau blijven volgen met het oog op beleidsondersteuning. Die monitoring moet ook toelaten om bij te sturen waar wenselijk en nodig. Daarnaast startte ik een traject voor een regionaal cultuurbeleid dat nieuwe mogelijkheden en stimulansen moet bieden op regionaal niveau.

Ik wijs eveneens op het belang van het sociaal-cultureel werk en de impact ervan op het lokale niveau. Het nieuwe beleidskader voor sociaal-cultureel werk kan misschien nog sterker inzetten op die lokale impact. Ik zeg dit voorwaardelijk zonder voorafname op het traject dat voor het nieuwe decreet Sociaal-Cultureel Werk loopt.

De Participatiesurvey geeft ons in elk geval een beeld van de waarde en betekenis van het sociaal-cultureel werk, uitgedrukt in termen van sociaal kapitaal en burgerzin, maar suggereert tegelijk dat deelname aan het sociale en culturele leven de segregatie in de huidige samenleving weerspiegelt en mogelijk zelfs onbedoeld in stand houdt. Ik ga in elk geval met het oog op gewijzigde of nieuwe beleidsmaatregelen de resultaten van de survey mee in ogenschouw nemen.

Er was ook een vraag over het cultuureducatiepact. Cultuureducatie heeft een sterke invloed op participatiegedrag. Jong geleerd is oud gedaan, dat geldt evenzeer voor cultuurparticipatie. Daarom ben ik al enkele maanden met de minister van Onderwijs bezig aan een gesprek om de samenwerking tussen Cultuur en Onderwijs te versterken. Beide administraties werken momenteel aan een voorstel, en dat is nakend.

In het voorjaar van 2016 zal de administratie mij eveneens de analyse van de zelfevaluatie van de ExpertiseNetwerken Cultuureducatie (ENCE's) bezorgen, vergezeld van aanbevelingen met betrekking tot het faciliteren van samenwerking tussen partners uit de onderwijs-, cultuur- en jeugdsectoren. Hier kunnen we zeker een apart debat aan wijden. Daar zal binnenkort nog nieuwe informatie over beschikbaar zijn.

Voor het jonge kind wil ik de samenwerking met Welzijn stimuleren. Het jonge kind kwam tot nog toe op vlak van cultuureducatie minder in beeld. Ook daar wil ik deze legislatuur werk van maken. Ik werk niet alleen met de collega van Welzijn samen, maar ook met die van Nederland en Nordrhein-Westfalen om aan informatie- en beleidsuitwisseling te doen. Dat zal onze kennis en initiatieven zeker verdiepen.

De campagne voor het boek wordt wel degelijk in 2016 opgestart, ook met steun van de Vlaamse overheid. Ik verwacht hierover een voorstel van Boek.be. Ik heb nog eens contact met hen opgenomen. We stonden vorig jaar ook al klaar om hen te ondersteunen en dat engagement is niet verdwenen. Dit kan mogelijk een start zijn voor een bredere campagne voor cultuur. To be continued.

Cultuurcommunicatie en -promotie zijn belangrijk. Met CultuurNet vzw zal ik in de loop van 2016 de lopende beheersovereenkomst evalueren en een nieuwe voor de periode 2017-2021 voorbereiden. We hadden gisteren in de commissie Brussel een interessant debat naar aanleiding van de vraag van de heer Poschet over de vrijetijdspas Paspardoe in Brussel. Dat waaierde dan wat uit naar de UiTPAS in het algemeen. Ik stel voor dat we dit debat in de komende weken al voeren. We moeten niet wachten tot in het najaar op de beheersovereenkomst. CultuurNet heeft nu al ervaring in steden en gemeenten. Ze kunnen misschien de stand van zaken met ons delen. Dit kan de commissieleden toelaten om mee te denken over wat er moet gebeuren in de toekomst. Mevrouw Idrissi deed gisteren al de suggestie om niet te wachten tot het hele Vlaamse grondgebied zou deelnemen aan de UiTPAS, maar ook al de inwisselbaarheid ervan tussen gemeenten te bekijken.

Zoals u weet, is de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT een feit. De verankering van aandacht voor cultuur bij de VRT was nog nooit zo sterk. Ik durf dat te zeggen omdat het zo is. Om de twintig jaar bepaalt het toeval dat een minister van Cultuur ook die van Media is. We moeten daarvan gebruikmaken. We hebben dit gedaan, niet alleen met algemene beginselen in de overeenkomst, maar ook met een aantal concrete zaken zoals één cultuuritem per journaal per dag. Dat is een duidelijke vooruitgang die cultuurparticipatie kan stimuleren. Ik stel voor dat we dat debat in de komende tijd ook in de breedte voeren. Ik bevestig daarmee de rol van de openbare omroep als cultuurpromotor voor, inderdaad, heel diverse culturele domeinen en sectoren.

Het spijt me dat dit een algemeen en daardoor nogal synthetisch antwoord is. Achter de verschillende alinea's zitten wel wat dingen verscholen die de komende maanden hun beslag zullen krijgen. 2016 is het jaar van de waarheid. In het kader van de bredere discussie over de survey stel ik voor om het debat dan grondig te voeren. Dat is misschien wel het belangrijkste debat in deze commissie tijdens deze legislatuur. Wie weet...

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, er zit zeker iets lekkers in uw antwoord. De campagne voor het boek zal starten in 2016. Ik kijk daarnaar uit. Mijn eerste wens is daarmee vervuld. U ziet dat een kinderhand snel gevuld is.

We hebben ingezet op de UiTPAS, maar dat is niet alleenzalmakend. Het zal vooral afhangen van het lokale beleid. Mensen in kansarmoede of die weinig opleiding hebben genoten, moet je letterlijk begeleiden tot aan de drempel van de bib of het cultuurcentrum want die stap is ontzaglijk groot. Dit moet gebeuren door lokale organisaties.

U praat met minister Crevits om een en ander te faciliteren. Voor het jonge kind kan ook Kind en Gezin daarin een rol spelen. In consultatiebureaus wordt 'Boek-baby's' al gepromoot. Ook de medische sector kan daarin een rol spelen. Tegen elke ouder zegt de arts dat men moet gaan zwemmen met het kind of ermee moet spelen. Misschien kan die arts ook zeggen dat ouders met hun kind naar de bib of het kindertheater moeten gaan.

De participatie is ongeveer 75 procent. Ondanks het Participatiedecreet en het feit dat daar heel veel op is ingezet, ook door vorige ministers, zien we daar toch niet meteen de weerslag van. We moeten dan toch ook nagaan of we de middelen wel goed inzetten. Ondanks de inspanningen worden bepaalde doelgroepen nog altijd niet bereikt.

Ik kijk uit naar het debat ten gronde dat we zullen voeren. Hopelijk zien we dan in de volgende survey dat er progressie is gemaakt in het bereiken van die doelgroepen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, ik kijk uit naar het plan dat samen met Onderwijs is ontwikkeld. Het klopt dat jong geleerd, oud gedaan is. Jongeren die op latere leeftijd naar het theater gaan, zijn veelal jongeren die daar, toen ze nog jong waren, van thuis uit al naartoe gingen.

De realiteit is dat een heel groot percentage jongeren daar niet of te weinig mee in contact komt. Een van de problemen is dat er door verschillende scholen uitstappen worden georganiseerd naar theaters en musea als buitenschoolse activiteit. De jongeren die daaraan deelnemen, zijn echter dezelfde jongeren van wie de ouders het belangrijk vinden dat ze eraan deelnemen. Je vist dus opnieuw in dezelfde poel in plaats van het verder te verbreden, hoewel het fantastische initiatieven zijn,

daar wil ik niets van afdoen. We moeten er extra op inzetten. Een goede samenwerking tussen cultuur en onderwijs kan daartoe een bijdrage leveren.

Daarnaast denk ik aan de werking van de verschillende musea, maar ook andere instellingen zoals Netwerk in Aalst, dat een uitgebreide werking heeft voor jongeren om cultuur begrijpelijker te maken. Ze slaan een brug tussen de leefwereld van de jongeren en de culturele wereld. We moeten nagaan hoe we dat verder kunnen versterken en die instellingen kunnen helpen om daar verder initiatieven in te nemen.

De heer Meremans haalde ook het lokale cultuurbeleid aan. Lokaal cultuurbeleid is inderdaad heel belangrijk. Cultuur gaat inderdaad verder dan het hoge culturele. Op welke manier krijg je die cultuur binnen in de leefwereld van die mensen? Hoe maak je dat toegankelijker? Een mooi voorbeeld daarvan is Cirk! in Aalst. Ik raad elke aanwezige collega aan om daar in de zomer eens naartoe te komen. We hebben, anders dan Dendermonde, niet alleen door de UNESCO erkend cultureel erfgoed. Dendermonde heeft een paard, maar wij hebben carnaval, en we hebben trouwens ook een paard. Dat paard van Dendermonde heeft niet al te veel. *(Gelach)*

Ik raad jullie echt aan om dit mooie initiatief eens te komen bekijken. Het zorgt ervoor dat jongeren op een heel toegankelijke manier worden betrokken bij circus, theater en straattheater. We zouden in dialoog moeten treden met de lokale besturen om dat verder te ondersteunen. Dat betekent niet altijd geld. Soms betekent het ook best practices en ideeën delen. In de politiek gaat het altijd over geld als we over ondersteunen spreken, maar daar gaat het niet altijd over. Het lokale niveau heeft soms zelf het geld om dat te doen, maar misschien niet altijd de ideeën. Misschien moeten we dat en de samenwerking tussen gemeenten dus ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, ik heb begrepen dat u nog niet helemaal zegt wat u wilt zeggen, maar dat u wilt wachten op de hoorzitting in het parlement. Ik betreur dat deze vraag om uitleg vandaag wordt behandeld. Het is niet netjes naar de onderzoekers. Als je in normale omstandigheden zegt dat je een hoorzitting gaat organiseren, dan nodig je de onderzoekers uit en laat je hen het onderzoek voorstellen. Dan heb je daar een debat over in de commissie en kan de minister zijn uitleg geven en zijn visie uiteenzetten.

Minister, ik ga ervan uit dat u uw werk nog eens zult komen doen na de hoorzitting. Ik neem al enkele interessante pistes waar, maar we moeten het debat voeren tijdens de hoorzitting en ik zal daar dus niet verder op ingaan.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, u hebt aangegeven dat er in het komende jaar heel veel werk op de plank ligt. Ik hoop dat we de hoorzitting zo snel mogelijk kunnen plannen. Minister, u zei dat het goed is om eerst een grondige analyse te maken van wat de survey heeft opgeleverd, zodat we daarmee aan de slag kunnen gaan en er een antwoord op kunnen geven. Ik ben blij dat u bent ingegaan op de kracht en de meerwaarde van het sociaal-cultureel werk. Een van de positieve gegevens die uit de survey kwam, was het engagement van de vrijwilligers en vooral van de jongeren, die een groter vrijwillig engagement opnemen.

Laat ons eerst de hoorzitting afwachten en stap voor stap proberen antwoorden te geven en zoeken naar verbeteringen.

Bart Caron (Groen): Er staat al veel informatie op de website van het steunpunt. Daar kun je de presentaties van de studiedag bekijken. Die zijn interessant. Ik heb gisteren ook de rapporten gekregen, maar laten we straks bij de regeling der werkzaamheden afspreken hoe we dit doen.

Internationaal komen we er niet fantastisch, maar ook niet bekaaid uit. Welke decreten we ook maken, mirakels bestaan niet. Het is altijd een klein beetje bouwen aan een ontwikkeling. Misschien zit de wind soms wat tegen, en kun je minder kilometers afleggen dan je hoopte. Bij het fietsen is dat net zoals bij cultuurparticipatie. Als we het daarover eens zijn, weten we ook dat we nooit 100 procent van die wensen zullen bereiken. Misschien vermijd je met een kleine achteruitgang een sterkere achteruitgang.

De vrijetijdscultuur verandert, dat speelt allemaal mee. Laat ons de inspanningen voor de bevordering van de cultuurparticipatie in Vlaanderen evalueren als dat moet. We moeten ook beseffen dat er al belangrijke stappen zijn gezet, maar dat mirakels niet bestaan. Ik had er wel op gehoopt, want ik heb zelf vijftien jaar mee getimmerd aan allerlei initiatieven, maar de resultaten zijn ook niet altijd bevredigend geweest.

Investeren in kinderen in schoolverband is een tijd niet hip geweest omdat het wat dwingend is. Je bereikt de kinderen in schoolverband allemaal, maar ze moeten ook wel. Als we allemaal wiskunde moeten leren, moeten we ook allemaal kennis kunnen nemen van diverse vormen van cultuuruitingen. Daar wordt het meeste effect mee bereikt. Je kunt zeggen dat het thuismilieu de dominante factor is, maar als overheid heb je dat niet in de hand. Met het schoolmilieu kun je veel samen doen, en daar moeten we prioritair op inzetten, want dat heeft het meest directe en langdurige effect.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over interbibliothecair leenverkeer – 628 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik heb eraan getwijfeld om mijn vraag over het interbibliothecair leenverkeer (IBL) nog te stellen. Maar ik wil het thema toch aankaarten omdat ik weet dat er tussen het indienen van mijn vraag en vandaag gesprekken gepland werden en dat er ondertussen langs alle kanten contacten zijn.

Recent hield de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie (VVBAD) een bevraging bij zijn leden over het IBL. Er waren twijfels over het IBL. Ook de provincies spelen daarin een rol, zoals ook de bibliotheeksystemen een rol spelen, de kostprijs van verzenden en opvragen, en de al dan niet noodzakelijkheid om in een digitale context nog papieren boeken uit te wisselen. Deze elementen hebben de vraagstelling met betrekking tot het IBL scherper gemaakt.

Uit de enquête blijkt dat een grote groep het IBL wil behouden, maar men vindt wel dat het performanter en klantvriendelijker zou moeten zijn. Het IBL wordt als een centrale taak van de overheid beschouwd. Dat zijn nog steeds de provincies. Het moet een taak van de overheid blijven om dat te reguleren en te organiseren, zodat het als een publieke dienstverlening kan worden beschouwd.

De kosten zijn een groot struikelblok. Het gaat, relatief gezien, over weinig titels. De betaalbaarheid, of de subsidies aangezien het om een publieke dienstverlening gaat, is daarvan een element. Een van de elementen is of de 'klant' niet een grotere bijdrage moet betalen.

De VVBAD vindt het, als belangenbehartiger, raadzaam om eerst met u te bekijken welke visie u hebt ten aanzien van het IBL en of u vindt of het zo verder kan, dan wel of het op een ander, hoger, digitaal niveau kan worden georganiseerd.

Hoe reageert u op de resultaten van de bevraging door de VVBAD? Had u daarover al contact met de VVBAD? Welke toekomst ziet u zelf weggelegd voor het IBL? Kunt en zult u daarvoor in de nodige middelen voorzien?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De resultaten van de bevraging door de VVBAD tonen aan dat de openbare bibliotheken veel belang hechten aan de voortzetting van het IBL. Ik beschouw het IBL als een basisdienst van de bibliotheek. Het verzekert de gebruiker immers een vlotte toegang tot een brede en kwalitatieve collectie. Ik betreur dan ook dat er in het bibliotheekveld één provincie is die vroegtijdig, namelijk al in 2015, de ondersteuning van deze dienstverlening heeft stopgezet. Ik vind het alleszins belangrijk dat het IBL behouden blijft, ook als straks de taken van het provinciale niveau grondig worden hertekend.

Uit de voorgestelde engagementsverklaring, die kan bogen op ruime bijval bij de sector, leid ik alvast af dat de sector op een doortastende manier het IBL-principe wil voortzetten.

Ikzelf en mijn kabinet hadden uiteraard al meerdere malen overleg met de VVBAD. Een volgend overleg, waar dit thema in het bijzonder op de agenda staat, is gepland op 19 januari 2016.

Wat ik over de toekomst van het IBL denk, heb ik eigenlijk al aangegeven: het IBL draagt sterk bij tot het brede bibliotheekaanbod van informatie en cultuur waar iedereen gebruik van kan maken. De voortzetting van deze dienstverlening is dan ook belangrijk. In de toekomst zou de IBL-afhandeling moeten worden opgenomen in het nieuwe eengemaakte bibliotheeksysteem. Dat stimuleert het digitaal verwerken van IBL-aanvragen en -leveringen. Het beperkt de transactiekosten en maakt een vlotte afhandeling eveneens mogelijk. Daarnaast is echter ook een koppeling nodig naast het eengemaakte bibliotheeksysteem voor niet-deelnemende openbare en wetenschappelijke bibliotheken.

Met het oog op de hertekening van de provinciale taakstelling vanaf 2017 werd eind 2015 een inventaris opgemaakt van de provinciale middelen voor de persoonsgebonden materies. Het is alleszins de bedoeling dat taken die vroeger door de provincie werden opgenomen, in de toekomst ofwel door het Vlaamse niveau ofwel door het lokale niveau worden opgenomen. De hertekening van dit beleidskader betekent dus geen besparing, maar wel een verschuiving van middelen naar een van die twee genoemde niveaus. Ook voor de ondersteuning van het IBL geldt dit principe.

U zult ook wel begrepen hebben dat dit een zaak is die wij, hoewel wij hier samenwerken met het lokale niveau aangezien het lokale openbare bibliotheken zijn, in het Vlaamse en/of het uit te tekenen regionale cultuurbeleid mee willen opnemen en voortzetten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik ben blij dat u zegt dat u het als een basisdienst beschouwt en dat u het dan ook wilt behouden. De rest bestaat uit uitvoerende modaliteiten, die daarachter komen. Ik dank u alvast voor dat principe. Ik ga ervan uit dat er in de volgende gesprekken contacten zullen zijn. Het krijgt een zekere vorm. Het mag ook wat moderner worden. De stappen die er zijn met betrekking tot digitalisering zouden een deel van de oplossing kunnen bieden. Ik denk, maar ik wil niet op de zaken vooruitlopen, dat, welke regionale aanpak in het cultuurbeleid u ook volgt, een centrale vorm van organisatie, minstens via dat bibliotheeksysteem, voor de hand ligt.

Ik ben blij dat het wordt voortgezet. Ik hoop dat het goed vorm kan krijgen, en dat er ook een goede financiële oplossing komt. Ik weet dat er spanning zit tussen enerzijds de kosten van het systeem en de overheidsmiddelen, en anderzijds wat de klant ervoor betaalt. Ik denk dat hiervoor een redelijke oplossing mogelijk is en ik ga ervan uit dat die er dan ook zal komen. Ik zal dit verder blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.